

Retten i Lyngby

Udskrift af dombogen

Den 31. januar 2002 blev i sag nr. BS 3-1406/2000:

Sam. af medlem. af IBM. man da. for Arne E. Jensen

Schåffersvej 6

2970 Hørsholm

mod

IBM Pensionsfond

Nymøllevej 91

2800 Lyngby

afsagt

D O M:

Under denne sag der er anlagt den 24. oktober 2000 har sagsøger, **Sammenlutningen af Medlemmer af IBM Pensionsfond, Schåffersvej 6, 2970 Hørsholm som inandatar for Arne E. Jensen, Klintevej 18, 2700 Brønshøj**, nedlagt påstand om, at sagsøgte, **IBM Pensionsfond, Nymøllevej 91, 2800 Lyngby**, tilpligtes til hr. Arne E. Jensen at betale 58.968,- kr. med procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Sagsøgte har påstået frifindelse.

Sagsfremstilling.

Sagen angår det spørgsmål, om sagsøgeren har krav på, at sagsøgte pristalsregulerer hans pension senest den 1. august i alle lige årstal.

Sagsøgeren var ansat i IBM fra den 1. maj 1959 til den 1. december 1991, hvor han blev pensioneret. Under ansættelsen i IBM var sagsøgeren medlem af sagsøgte, IBM Pensionsfond, (i det følgende: sagsøgte), fra hvilken han oppebærer livsvarig pension.

I tidsrummet fra pensionsfondens oprettelse d. 1. januar 1971 til 1992 blev de af sagsøgte ydede pensioner reguleret efter stigningen i nettoprisindekset i årene 1977, 1980, 1982, 1984, 1986, 1988, 1990 og 1992. Pensionerne blev efter reguleringen pr. 1. september 1992 først påny reguleret pr. 1. februar 1999.

Det i påstanden nævnte beløb fremkommer således:

1. Udebleven regulering pr. 1/8 1994:

690 kr. pr. måned i perioden fra 1/81994 -1/21999:	37.260,- kr.
2. Udebleven regulering pr. 1/8 1996: 595 kr. pr. måned i perioden fra 1/8 1996- 1/21999:	17.850,-kr. ..
3. Udebleven regulering pr. 1/8 1998: 643 kr. pr. måned fra 1/8 1998- 1/21999:	3.858,-kr.

	58.968.- kr.

Sagsøgeren har valgt datoen 1. august, fordi ingen reguleringer er sket senere end august måned i alle lige årstal.

Sagsøgte har ikke bestridt sagsøgers opgørelse af kravet, men pensionsfondens forpligtelse til at pristalsregulere pensionen.

Sagsøger er enig i, at den krævede pristalsregulering hverken er hjemlet i vedtægterne eller pensionsregulativet for pensionsfonden, jf. bilag 1 og 2. Sagsøger støtter kravet på, at han efter de i årene fra 1977 til 1992 skete reguleringer har fået et retskrav på, at regulering ville finde sted hvert andet år, jf. højesteretsdommen i UfR 1997, side 1227.

Vidnet Peter Gerlow, der er personaledirektør i IBM har under domsforhandlingen oplyst, at såfremt en dom, der går sagsøgte imod, lægges til grund for sagsøgtes forpligtelse over for alle medlemmer af pensionsfonden vil en eventuel afdækning af forpligtelsen koste IBM Danmark 1,25 milliarder kroner, se retsbogen side 12. Da sagen alene angår sagsøgers krav på regulering, er oplysningen om prisen for en evt. afdækning af forpligtelsen ikke yderligere belyst.

Reglerne om pension findes i vedtægterne for pensionsfonden og i pensionsregulativet.

Fra pensionsfondens vedtægter citeres:

"PARAGRAF 2. FORMÅL

Stk.1- Pensionsfonden har til formål at yde alderspension, heunder opsat pension og tidlig pension samt invalidepension til dens medlemmer og pension til medlemmernes efterlevende ægtefæller og børn efter reglerne i Pensionsfondens Pensionsregulativ dateret den 31.03.1992, i det følgende benævnt 'Pensionsregulativet' .

.....

PARAGRAF 3. TILKNYTTET SELSKAB OG DETS FORPLIGTELSE.

Stk.1. - Pensionsfonden er tilknyttet IBM Danmark A/S i det følgende be-

nævnt 'IBM' .

Stk. 2 - IBM forpligter sig til at indbetale sådanne ordinære og ekstraordinære bidrag, som de til enhver tid måtte være fastsat i Pensionsregulativet, eller som de til enhver tid måtte være aftalt med Finanstilsynet, jf. vedtægternes paragraf 24. I øvrigt hæfter IBM ikke for Pensionsfondens forpligtelser.

.....

PARAGRAF 4. MEDLEMMER

Stk.1 - Som medlemmer af Pensionsfonden optages enhver fastansat (ansættelsen ikke tidsafgrænset) medarbejder i IBM Danmark A/S, der den 1. juli 1994 x) har mindst et års uafbrudt ansættelse som fastansat medarbejder i IBM Danmark A/S eller et andet IBM-selskab og

.....

x) D.v.s. at pensionskassen ikke længere optager nye medlemmer.

PARAGRAF 5. ORDINÆRT MEDLEMSMØDE

Stk. 1 - Ordinært medlemsmøde afholdes en gang årligt inden seks måneder efter udløbet af hvert regnskabsår. På det ordinære medlemsmøde aflægger bestyrelsen beretning om Pensionsfondens drift idet forløbne år og forelægger det reviderede og af bestyrelsen underskrevne årsregnskab til godkendelse.

.....

PARAGRAF 27. OVERGANGSBESTEMMELSER

Stk.1 - Nærværende ændrede vedtægter har virkning fra den 01.07.1994.

Stk. 2 - Pensionsfonden er oprettet den 1. januar 1971. IBM pensionsregulativ, oprettet i henhold til kontrakt mellem IBM og Statsanstalten for Livsforsikring af 24. oktober 1962, blev ophævet samme dag.

Af § 6 i pensionsregulativet fremgår, at normal pensionsalder er udgangen af den måned i hvilken medarbejderen fylder 65 år. Af § 7 fremgår, hvorledes pensionen beregnes. Det i § 7, stk. 3 omtalte kriterium "datoen for 3 års gennemsnit" er med visse mellemrum flyttet frem i tiden, således at pensionen ved ikrafttrædelsestidspunktet i et eller andet omfang følger udviklingen i nettoprisindekset. Pensionen ligger ved ikrafttrædelsen ifølge det oplyste typisk på et niveau, der svarer til 45-50 % af slutlønnen. Af § 22 fremgår, at pensionsfondens indtægter kommer fra IBM Danmark A/S. I 1994 gik IBM over til en pensionsordning baseret på indbetalinger fra ansatte og IBM og uden andre forpligtelser for IBM end de månedlige indbetalinger. Den nye pensionsordning omfatter medarbejdere, der fastansættes efter den 30. juni 1994, bilag AG.

Den pensionsordning, som sagsøger er omfattet af, blev introduceret i et

særnummer af IBM NYT, bilag A. Spørgsmålet om indeksregulering af pensionerne blev behandlet på et bestyrelsesmøde i pensionsfonden den 11. marts 1974, se bilag B pkt. 5, hvor det fremgår, at bestyrelsen var enig med den administrerende direktør i, "at med et inflationsomfang som det nuværende var en indeksregulering utænkelig, da de byrder, man ville påtage sig, var uoverskuelige". Spørgsmålet blev omtalt i IBM NYT m. 1 i 1974 i referatet af det årlige medlemsmøde i fonden, se bilag C og påny i IBM NYT nr. 3 1976, bilag D. Af skrivelser af 26. september 1977 og 28. december 1977 til NN fremgår, at sagsøgte for henholdsvis perioden 1. oktober til 31. december 1977 og hele 1978 ydede et månedligt tillæg på 165,- kr. til NN's hidtidige pension på 2.051,- kr., således at den månedlige pension herefter udgjorde 2.216,- kr., bilag E og F. Af referatet af medlemsmødet i pensionsfonden den 31. marts 1978 fremgår, at det af Flemming Christensen blev oplyst, at der ikke var afgivet løfte om "noget sådant fremover". Af sammenhængen i referatet fremgår, at "noget sådant" angik pristalsregulering af pensionen, bilag G. Reguleringerne af NN's pension for perioderne 1. oktober - 31. december 1977 og hele 1978 blev fulgt op med en skrivelse af 29. december 1978, hvoraf fremgik, at reguleringen med 165,- kr. pr. måned også var gældende for 1979, bilag H. Det blev i medlemsmødet i sagsøgte den 26. januar 1979 oplyst, at det ikke var muligt -at pristalsregulere pensionen, men at IBM "uden at det indebærer løfte for fremtiden aktuelt har foretaget reguleringer", bilag I. Af skrivelser af 3. december 1979 og 16. december 1980 fremgik, at det månedlige tillæg for henholdsvis 1980 og 1981 blev forhøjet med 365,- kr. til 530,- kr. pr. måned, bilag J og L. Sagsøgte har fremlagt tilsvarende skrivelser vedrørende samme perioder, men angående en anden pensionist, bilag K og M.

I perioden fra pensionsfondens begyndelse den 1. januar 1971 og indtil den 31. december 1981 blev pensionerne således reguleret med virkning fra den 1. oktober 1977 og den 1. januar 1980 med ikke permanente tillæg, der - bortset fra perioden 1. oktober til 31. december 1977 - blev ydet for et år ad gangen.

Sagsøgte ændrede herefter praksis for så vidt angik varigheden af tillæg, når sådanne blev ydet, idet de herefter ikke skulle ydes for et år ad gangen, men varigt, bilag N.

Sagsøgte regulerede de følgende år således:

Fra 1. januar 1982, bilag O og P
 Fra 1. april 1984, bilag Q og R
 Fra 1. april 1986, bilag V og X.
 Fra 1. maj 1988, bilag Æ og Ø
 Fra 1. juni 1990, bilag AA og AB
 Fra 1. sept. 1992, bilag AO og AE.

Af de ved de enkelte reguleringer anførte bilag fremgår, at reguleringerne i perioden 1. januar 1982 - 31. august 1992 forudsatte indbetalinger til sagsøgte fra IBM, mens reguleringen pr. 1. september 1992 kunne finansieres via pensionsfondens overdækning.

Sagsøger genoptog reguleringen af pensionen med virkning fra den 1. februar 1999, bilag 3.

Det fremgår af de fremlagte bilag, jfr. svarskriftet, at spørgsmålet om størrelsen og pristalsregulering af sagsøgtes pensionsforpligtelse jævnligt har været rejst, se referat af bestyrelsesmøde i sagsøgte den 11. marts 1974, bilag B, side 2, IBM-NYT, nr. 1 1974, bilag C, side 4, IBM-NYT nr. 3 1976, bilag D, referat af det årlige medlemsmøde i sagsøgte den 31. marts 1978, bilag G, referat af medlemsmøde i sagsøgte den 26. januar 1979, bilag I, IBM NYT, nr. 3 1984, bilag S side 5, referat af ordinært medlemsmøde i sagsøgte den 19. marts 1984, bilag T, bestyrelsens beretning - sagsøgtes medlemsmøde 3/85, bilag U, bestyrelsens beretning - sagsøgtes årsmøde 20. marts 1986, bilag Y, bestyrelsens beretning - sagsøgtes årsmøde den 30. marts 1987, bilag Z, bestyrelsens beretning - sagsøgtes årsmøde d.23. marts 1988, bilag Å, bestyrelsens beretning for 1990, bilag AC, redegørelse afgivet på sagsøgtes medlemsmøde den 26. april 1993, bilag AF, referat af bestyrelsesmøde i sagsøgte den 27. april 1995, bilag AH, referat af medlemsmøde i sagsøgte den 21. juni 1996, bilag A I, pkt 2, referat af bestyrelsesmøde i sagsøgte den 16. april 1997, bilag N, referat af medlemsmøde i sagsøgte den 13. juni 1997, bilag AK, referat af medlemsmøde i sagsøgte den 12. juni 1998, bilag AL og endelig referat af medlemsmøde i sagsøgte den 20. maj 1999, bilag AM, pkt. 2.

Bevisførelsen.

Der er afgivet forklaring af sagsøger, retsbogen side 14, og vidneforklaring af:

1. Jørgen Erik Olsen.
2. Per Haldbo.
3. Aksel Olsen.
4. Per Graae.
5. Frank Gerhard Petersen.
6. Henrik Nyegaard.
7. Peter Gerlow.
8. Viggo Høyer .
9. Kurt Kjær.
10. John Rosengaard.
11. Niels D. Nilsson.
12. Kurt Strange Bruun.
13. Jørgen Rud Andersen

Herom henvises til retsbogen.

Procedure:

Parterne har begge henvist til - forskellige -elementer i Højesterets dom af 26. juni 1997, UfR, side 1227.

Sagsøger har anført, at de faktisk foreliggende omstændigheder i denne sag svarer til de, der forelå i den påberåbte dom. Reguleringerne i årene 1977 til 1992 er sket regelmæssigt, og der er tale om mange reguleringer, der har udgjort væsentlige andele af pensionen. Sagsøgte flytning af reguleringstidspunktet i reguleringsårene skete bevidst og er uden betydning og båret af usaglige hensyn, se bilag T, side 2, spørgsmål 3. Sagsøgte har i de enkelte skrivelser til pensionisterne vedrørende regulering først i skrivelsen af 25. marts 1999, bilag AN taget et udtrykkeligt forbehold om, at sagsøgte ikke var forpligtet til at pristalsregulere pensionerne. De i årene 1977 til 1992 tagne generelle, uformelle og ubestemte forbehold kan ikke tillægges betydning. Vidnet Frank G. Petersen, der er tidligere administrerende direktør for IBM A/S Danmark, har forklaret, at forbeholdet vedrørende fremtidige pristalsreguleringer skulle forhindre, at pensionsbyrden blev katastrofal og livstruende for IBM. Sagsøgte har ikke godtgjort, at en sådan situation har foreligget. Det om IBM's situation i begyndelsen af 1990'erne oplyste, er i så henseende uden betydning henset til, at regulering skete i 1992. Det afgørende måtte være, om IBM A/S i Danmark kunne klare en pristalsregulering og det er ikke bevist, at IBM i Danmark var i en sådan økonomisk krise, at den kunne berettige, at sagsøgte fra 1994 til 1999 undlod at pristalsregulere pensionen. De af vidnerne Haldbo, Frank G. Petersen og Henrik Nyegaard afgivne forklaringer viser, at ledelsen i IBM A/S Danmark regnede med, at pristalsreguleringen ville fortsætte som hidtil efter 1992. Ledelsens forklaringer herom de følgende år, bilag AH side 2, AJ side 2, pkt 6 og AK side 2-3 skyldtes alene, at en begrundelse måtte findes, efter at IBM, USA havde sagt nej. Vidnet Gerlows oplysning om, at en afdækning - hvis sagsøgte har pligt til hvertandet år at pristalsregulere - af forpligtelsen - ville koste 1,25 milliarder kroner er udokumenteret og iøvrigt uden betydning.

Sagsøger har videre anført, at IBM's danske ledelse på en for sagsøgte forpligtende måde har indestået for, at pristalsreguleringen ville fortsætte, jf. Jørgen Erik Olsen, Per Haldbo og Frank G. Petersens forklaringer, retsbogen side 2,3 og 8.

Konklusionen er, at der i perioden 1977 til 1992 blev skabt en for sagsøgte bindende praksis vedrørende pristalsregulering, og det er i så henseende ikke afgørende, at sagsøgte har nægtet at garantere, at ordningen kunne fortsætte.

Sagsøger har til støtte for, at hans krav ikke er bortfaldet ved passivitet, an-

ført, at sagsøgte ikke har haft særlige grunde til at antage, at sagsøger har opgivet kravet. Sagsøger har henvist til, at regulering ikke skete på bestemte, forud fastsatte datoer, at sagsøgte stedse har vidst, at kravet bestod, og at sagsøgte egen adfærd og forklaringer på den udeblevne regulering samt den aldrig ophørte dialog herom var årsagen til, at sagsøgerne ikke tidligere anlagde sagen.

Hvad endelig spørgsmålet om forældelsen angår, har sagsøger til støtte for, at forældelsen ikke er indtrådt, anført, at § 9 i lov om tilsyn med firmapensionskasser ikke gælder, da sagsøgte ikke er en firmapensionskasse, at den 5-årige forældelsesfrist tidligst kunne begynde at løbe engang i 1995, og at den efterfølgende er suspenderet på grund af sagsøgers utilregnelige uvidenhed om sit krav forårsaget ved sagsøgers begrundelse af den udeblevne regulering. Såfremt retten måtte finde, at forældelse er indtrådt for sagsøgers krav forud for den 24. oktober 1995 - sagen blev anlagt den 24. oktober 2000 - kan forældelse kun være indtrådt for så vidt angår reguleringen i 1994.

Sagsøgte har til støtte for sin påstand anført, at der ikke i sagsøgers egen adfærd efter den udeblevne regulering i 1994 er belæg for den antagelse, at sagsøger mente at have et retligt krav på regulering hvertandet år henset til, at han først den 24. oktober 2000 anlagde denne sag. De af vidnerne afgivne forklaringer sammenholdt med de af sagsøgte fremlagte bilag med referater af medlemsmøder i sagsøgte støtter ikke det anbringende, at sagsøger skulle have opnået et retskrav på pristalsregulering som påstået. Den af sagsøger som bilag 5 fremlagte oversigt, der af vidnet Haldbo blev vist på mødet den 3. december 1990 viser alene det historiske forløb, jfr. Frank G. Petersens forklaring.

Hvad angår dommen i UfR. 1997 1227 har sagsøgte anført, at de til grund lagte omstændigheder på de afgørende punkter væsentligt afviger fra de i denne sag foreliggende. Der forelå i den påberåbte dom et forløb på formentlig væsentlig mere end de 30 år fra 1958 - 1988. Tillæggene til pensionerne var ydet som et-årige tillæg i hvert fald fra før 1970 efter faste og ensartede principper og pr. samme dato hvert år. I denne sag er der - forud for den seneste regulering i 1999 - reguleret ialt 8 gange og bevidst med uensartede mellemrum, se ovenfor i sagsfremstillingen og jfr. i bilag T, svaret på spørgsmål 3. Sagsøgte, der indtil reguleringen pr. 1. januar 1982 havde reguleret med et-årige tillæg, skiftede fra den 1. januar 1982 til permanente tillæg, hvilket krævede afdækning, bilag N og O. For så vidt angår reguleringen pr. 1. september 1992 - i IBM's turbulente periode - har sagsøgte understreget, at denne regulering kunne ske uden indbetaling fra IBM via sagsøgte overdækning. I dommen fra 1997 kunne banken selv bestemme, om tillæg skulle ydes, i denne sag skulle tilladelse indhentes fra IBM i Frankrig eller USA. Sagsøgte har videre peget på, at sagsøgte stedse har fremhævet, at der ingen sikkerhed var f.s.v. angår pristalsreguleringen, hvorfor det var

vigtigt for de ansatte at tegne egne ordninger som supplement, jfr. bilagene D, S, V, Å, AI, AJ, AK og AL.

Sagsøgte har endeligt fastholdt, at sagsøger har udvist retsfortabende passivitet ved først at have anlagt sagen som sket, ligesom kravet i medfør af § 1, stk. 1, nr. 2 i lov 274 af 12. december 1908 er forældet.

Retten bemærkninger:

De under litra 1-5 anførte omstændigheder, der lægges til grund, findes væsentlige for sagens afgørelse.

1. Sagsøgers pension er baseret på et tilsagn fra sagsøgte, der ikke omfatter en pristalsregulering efter pensionstidspunktet.
2. Sagsøgte, der blev oprettet pr. 1. januar 1971, har pristalsreguleret pensionen pr. 1. oktober 1977, 1. januar 1982, 1. april 1984 og 1986, 1. maj 1988, 1. juni 1990, 1. september 1992 og 1. februar 1999.
3. IBM NS Danmark skal, inden en pristalsregulering iværksættes, indhente godkendelse i IBM SA, Frankrig eller IBM Corp., USA. Dette antages -på grundlag af bevisførelsen- at have været oplyst over for ansatte, som har forhørt sig nærmere om pensionsordningen, herunder ,hvem der afgør, hvorvidt og hvornår pensionen skal pristalsreguleres, se bilag N.pkt.3.
4. Af de ovenfor i sagsfremstillingen nævnte bilag fremgår, at sagsøgte gennem alle årene - når spørgsmål om pristalsregulering blev rejst- har oplyst, at en pligt mæssig/ regelmæssig regulering ikke ville kunne indføres, at pristalsregulering beroede på sagsøgtens ensidige bestemmelse og, at sagsøgte derfor tilrådede de ansatte at tegne supplerende, private pensionsordninger, se vedrørende 1974 bilag B og C, vedr. 1976 bilag D, vedr. 1978 bilag G, vedr. 1984 bilag S og T, vedr. 1986 bilag Y, vedr. 1988 bilag Å, vedr. 1995 bilag AH, vedr. 1996 bilag AI, vedr. 1997 bilag AJ og AK, vedr. 1998 bilag AL og vedr. 1999 bilag AM.
5. Vidnet Jan Erik Olsen og tildels Per Haldo har forklaret, at ledelsen af IBM i Danmark i forbindelse med afskedigelserne i 1990 indestod for, at pristalsreguleringen af pensionen ville fortsætte som hidtil. Per Haldo, der er tidligere personaledirektør, har om et d. 3. december 1990 afholdt møde bl.a. forklaret, at han viste bilag 5 for de tilstedeværende ansatte for at vise, hvorledes pensionen hidtil var blevet pristalsreguleret, at han og de andre ledere ikke var i tvivl om, at reguleringen skulle fortsætte som hidtil og, at ledelsens autoritet formentlig var årsag til, at de tilstedeværende ikke stillede nærmere spørgsmål herom, se retsbogen side 3. Heroverfor står de af vidnerne Per Graae, Frank G. Petersen,

Henryk Nyegaard, Peter Gerlow, Kurt Kjær, John Rosengaard, Kurt Strange Bruun og Jørgen Rud Andersen afgivne forklaringer.

Henset til de under litra 4 anførte omstændigheder er det vanskeligt at pege på, hvad sagsøgte yderligere burde have gjort - bortset fra at have undladt at pristalsregulere pensionen som sket - for at modvirke den opfattelse hos sagsøger (og andre ansatte), at de - efterhånden som regulering skete - fik et retskrav på, at det ville ske i alle lige år .

Jan Erik Olsens og Per Haldbos forklaringer findes - under de i sagen foreliggende omstændigheder - ikke at give grundlag for at statuere, at ledelsen i IBM A/S Danmark på en for sagsøgte forpligtende måde har indestået for, at pristalsregulering af sagsøgers (eller andres) pension ville ske hvert andet år. Der findes heller ikke grundlag for at fastslå, at sagsøger ved den stedfundne regulering har fået et retskrav på dens fortsættelse som påstået, hvorved bemærkes, at sagens omstændigheder findes at afvige væsentligt fra de, der forelå i UfR. 1997 side 1227H.

Sagsøgte frifindes derfor for sagsøgers påstand.

Parterne har i skrivelser af 17. og 24. januar 2002 anført deres anbringender vedrørende sagens omkostninger.

Da sagen alene angår en enkelt tidligere ansats pension, fastsættes sagens omkostninger på grundlag af sagsgenstanden.

THI KENDES FOR RET:

Sagsøgte **IBM Pensionsfond** frifindes for den påstand, der er nedlagt af sagsøger, **Sammenslutningen af Medlemmer af IBM Pensionsfond som mandatar for Arne E. Jensen.**

Sagsøger betaler inden 14 dage sagsomkostninger til sagsøgte med 11.000.- kr.

Niels Viltoft.

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Lyngby, den 1. februar 2002.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A. Gundboe'. The signature is written in a cursive style with a large initial 'A'.

Annette Gundboe, Overassistent